

KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ

1973

3

Belső használatra!

Kiadja: MTESZ Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
(Budapest, V. Kossuth Lajos tér 6–8.)

Felelős szerkesztők: Dr. Dénes György, Bárczi Éva és Sohár István
Készült: 600 példányban
73/5339 – MTESZ Házi Nyomda, Budapest.

Az elektronikus változatot dr. Nyerges Miklós és Szent Tamás készítette 2005-ben.

- 2 -

TARTALOM

ELHANGZOTT ELŐADÁSOK – 3. oldal
Müller Pál: Beszivárgás a karsztban, a karsztvízszint alakulása – 3. oldal
Hazslinszky Tamás: A Bihar karsztvidékei – 3. oldal
JELENTÉSEK – 5. oldal
Kordos László: Gerinces ősmaradványok az Ocsisnya-tetőről – 5. oldal
Dr. Mozsáry Péter – Mozsáry Gábor: Beszámoló a VITUKI Barlangkutató Csoport és az Amphora Könnyűbúvár SC Kossuth-barlangi szifonfeltárásáról – 8. oldal
Horváth János: Jelentés a barlangi táborról és a Szemlőhegyi-barlang újabb szakaszának felfedezéséről – 10. oldal
Zsilvölgyi Melinda: Orvosi szemmel a szemlőhegyi földalatti táborról – 12. oldal
Lorberer Árpád: Újabb felfedezések a Pilis-hegy környékén – 14. oldal
Kékesi György: A Csúnya-völgyi Dorka-barlang – 15. oldal
Dr. Balázs Dénes: 6. beszámoló az Új-Zélandban folytatott földrajzi tanulmányokról – 18. oldal
HÍREK – 22. oldal
BIBLIOGRÁFIA – 26. oldal
Slovensky Kras cikkeinek jegyzéke (1957–1972 évf.) – 28. oldal

---

- 3 -

ELHANGZOTT ELŐADÁSOK

1973. május 21.

Müller Pál:

BESZIVÁRGÁS A KARSZTBAN, A KARSZTVÍZSZINT ALAKULÁSA

Az előadás a karszthidrológia egyik alapkérdésével, a karsztvízszintekkel foglalkozott a VITUKI megfigyelőhálózata által szolgáltatott újabb adatok alapján.

A karsztba a csapadékvíz főleg útton kerülhet: beszivárgással és víznyelőkön át. Ez jórészt megszabja a víz további sorsát is: a beszivárgó víz zömmel a szűk repedésekben mozog (alfa karsztvíz), a víznyelőkön bejutó víz főleg kisebb-nagyobb járatokban áramlik (béta víz). A két víztömeg állandó kölcsönhatásban van. A szűk repedésekben mozgó víz összefüggő víztömegként fogható fel, ennek kutakban észlelhető vízszintje-víztükre van.

A beszivárgó víz mennyisége a vízszintváltozásokban tükröződik: erősebb beszivárgáskor a vizet a karszt tározza és fokozatosan adja le a forrásoknak. A jelenség részleteiben igen bonyolult, de mégis egyszerű, matematikai módszerekkel jól közelíthető, „modellezhető”. A csapadék után általában 1-3 hónapig emelkedik a víztükör, majd asszimptota-szerű görbével közelíti meg a forrás szintjét. Ez a vízállás görbe az úgynevezett

gamma függvény görbéjéhez hasonlít, így az egyes csapadékok hatása különválasztható és hatásuk erőssége (a beszivárgás, s így a forrásokban várható vízhozam) számítható lesz.

1973. május 28.

Hazslinszky Tamás:

A BIHAR KARSZTVIDÉKEI

Az Erdélyi-szigethegység központi részét elfoglaló Bihar területén mintegy 120 barlangot tartanak nyilván. Egyik legérdekesebb része az 1200-1300 m magasan elterülő Pádis-karsztfennsík és a hozzátartozó hidrográfiai rendszer.

- 4 -

A 36 km² nagyságú fennsíkon összegyűlő csapadékvíz 13 víznyelő vezet le. A víz 3-3,5 km-es földalatti út végén, 150 méterrel alacsonyabb szinten lát ismét napvilágot, hogy alig 1 km-es kanyargás után a Ponor-réten ismét elnyelődjön. Újabb 150 m szintet veszítve, 200 m mély szakadékdolina, a Csodavár alján jelenik meg, ahol a 70 m magas bejáratú barlangalagútban ismét eltűnik. Hosszú földalatti út után a hatalmas Galbena-forrásban lát ismét napvilágot, végül a szédítően vadregényes Galbena-szurdokon végigzúgva megnyugszik a patak és a Fekete-Körösbe torkollik.

Az előadó bemutatta a továbbiakban a Meleg-Szamos forrásvidékét, a Szkerisórai-jégbarlangot és környékének karsztjelenségeit, a 30 barlangot magába rejtő Szegyeszti-völgyet, végül a Sebes-Körös Rév-Sonkolyos közötti szakaszát a Révi-barlanggal és a Szelek-barlangjával.

Az előadást több térképvázlat, rajz és 150 színes diapozitív tette szemléletessé.

- 5 -

JELENTÉSEK

Gerinces ősmaradványok az Ocsisnya-tetőről

A VITUKI barlangkutatói Jósfaőn, az Ocsisnya-tetőn 1972 nyarán egy biztató berogyást kezdtek bontani, s ideiglenesen a feltárandó üregnek a „Ciprus-barlang” nevet adták. A kutatóaknából 5,5 m mélységből mészkőlapok közül (lásd ábra) kb. 5 cm vastag sárga, kötőmelékes agyagkitöltésből Maucha László gyűjtött először mintát, amely Krolopp Endre közvetítésével került hozzám. Ezután 1972. aug. 8-án eredeti rétegből kb. 15 kg mintát vettem, amelyet Jósfaőn kiiszapoltam és kiválogattam. Az előkerült fauna a következő fajok maradványait tartalmazza:

Fajok – egyedszám:

Gastropoda indet.

Limax sp.

Anura indet.

Ophidia indet.

Sorex minutus LINNÉ 1 törpe cickány

Sorex araneus LINNÉ 3 erdei cickány

Crocidura leucodon (HERMANN) 4 mezei cickány

Clethrionomys glareolus (SCHREBER) 7 erdei pocok

Arvicola terrestris (LINNÉ) 1 vízipocok

Pitymys subterraneus (DE SELYS LONGCHAMPS) 3 földi pocok

Microtus arvalis (PALLAS) 7 mezei pocok

Microtus oeconomus (PALLAS) 1 patkányfejű pocok

Microtus cf. nivalis (MARTINS) 1 havasi pocok

Apodemus sylvaticus (LINNÉ) 2 erdei egér

Ochotona pusilla PALLAS 1 füttyentő nyúl

Az aránylag szerény faj- és egyedszámú fauna összetétele ellentétes jellegű: egyrészt még megvannak a hűvös jelző fajok (*Microtus cf. nivalis* és *Ochotona*), másrészt a holocénra jellemző, melegkedvelő, újonnan bevándorolt alakok is

- 6 -

megtalálhatók (*Crocidura*, *Pytymys*), amelyek valószínűleg a gyors felmelegedés során hatoltak északra.

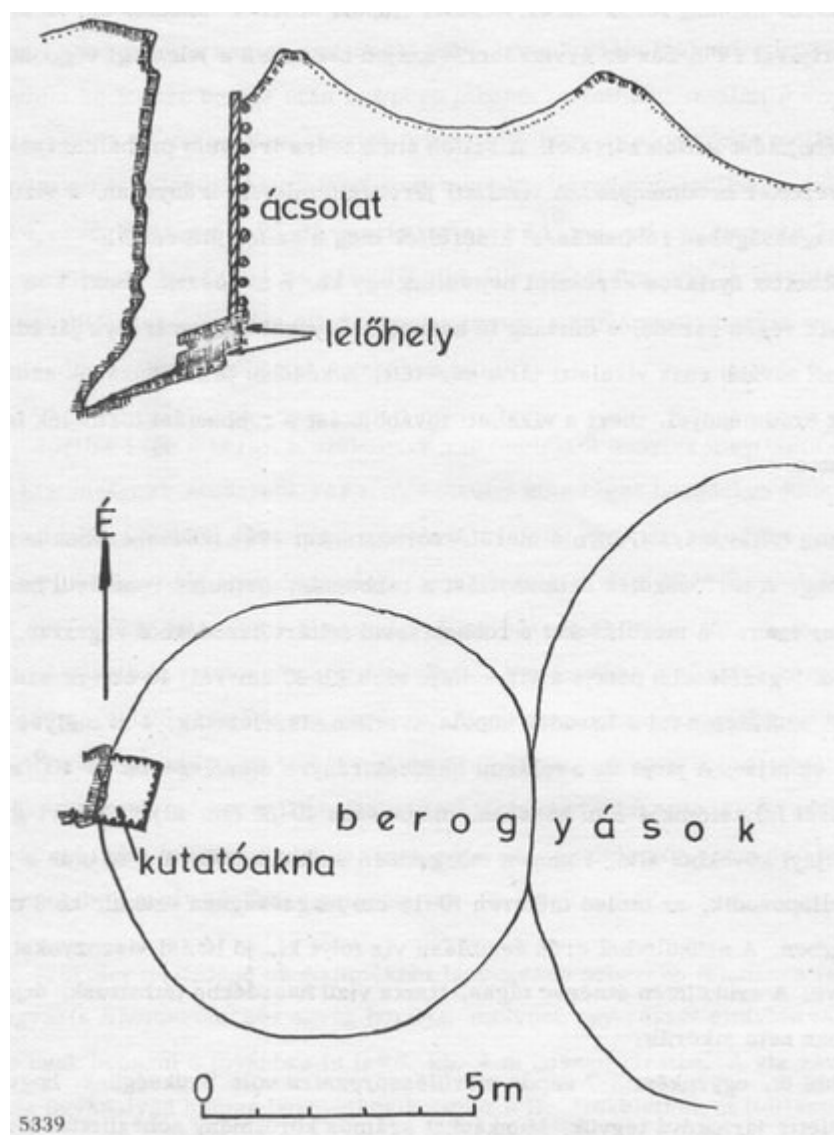
A fauna igen hasonlít a Vass Imre-barlang tárójából előkerültekhez (Táj, 1972/2.), de annál valószínűleg valamivel idősebbek. Az előkerült faunát összevetve a magyarországi holocén vezérfaunával, ill. más Jósvafő környéki posztglaciális üledékek maradványaival, megállapítható, hogy a fenti maradványokat tartalmazó kiktöltés kora a holocén boreális szakaszának első felére (kb. i. e. 8000-7000, mogyoró kor, Bajóti szakasz, mezolitikum) tehető.

A csontok bagolyköpetből származnak, s annak felhalmozódásához üregnek kellett lenni. Így valószínűsíthető, hogy a kutatóakna egy a mezolitikumban eltömődött barlang bejárati szakaszát harántolta.

Köszönöm a VITUKI kutatóinak, hogy felhívták figyelmemet a leletekre, s egyben kérem a többi csoport tagjait is, hogy a gyakran előkerülő régészeti és őslénytani leleteket feltétlenül jelentsék.

Kordos László

- 7 -

Beszámoló a VITUKI Barlangkutató Csoport és az Amphora Könnyűbúvár SC Kossuth-barlangi szifonfeltárájáról

A Kossuth-barlang feltárása dr. Kessler Hubert nevéhez fűződik, aki kutatócsoportjával 1956-ban az árvízi forrásszájon behatolva a jelenlegi végpontig jutott.

A továbbjutást szifon zárta el. A szifon átúszására irányuló próbálkozások nem vezettek eredményre. A vízalatti járat feltételezett irányában, a víztükör magasságában robbantással kísérelték meg a szifon áttörését.

A robbantott nyíláson keresztül bejutottak egy kb. 6 m hosszú, max. 1 m széles, két végén záródó, a barlang fő hasadékirányával azonos irányú járatba, melyből tovább csak vízalatti járat vezetett. A későbbi próbálkozások sem jártak eredménnyel, mert a vízalatti továbbjutást a robbantási törmelék is nehezítette.

A szifon feltárára irányuló merüléssorozatunkat 1969 novemberében kezdtük meg. A természetes szifonnyílást a robbantási törmelék rendkívül beszűkítette, ezért a merüléseket a robbantással feltárt hasadékból végeztük. A járat legszélesebb pontja a víz szintje alatt kb. 20 cm-rel 40 cm-re szűkül. E szűkületen túl a hasadék kupola-szerűen kiszélesedik, 4 m mélyen elértük az alját. A járat itt a felszíni hasadékirányra merőlegesen 35-40°-os lejtéssel folytatódik 4-5 m hosszan, magassága 40-60 cm, alját ökölnyi-gyermekfejnyi kövekből álló, könnyen mozgatható omladék fedi. 4-5 m után a járat alja ellaposodik, az utolsó méteren 10-15 cm magasságúra szűkül, kb. 3 m szélességben. A szűkületből erős áramlású víz folyt ki, jó látási viszonyokat teremtve. A szűkületen átnézve tágas, tiszta vizű hasadékba láthattunk, átjutni azonban nem sikerült.

További öt, egyenként 3-7 napos merüléssorozatra volt szükségünk, hogy a szűkületet járhatóvá tegyük. Munkánkat számos körülmény nehezítette: a szűk járatkeresztmetszet miatt egy palackos 7-8 l-es készüléket tudtunk csak hasz-

nálni, melynek levegőmennyisége az adott 8 m-es mélységben 35-40 percre volt elegendő. Készülékeinket felvenni nem lehetett, így azt egyik kezünkbe fogva toltuk magunk előtt, másik kezünkben reflektorainkat tartottuk. Az I. szűkületen átjutva a lejtős járatba haránt fekve lábbal igyekeztünk áttolni a lerobbantott törmeléket a II. szűkületen túlra, ahol a járat láthatóan kiszélesedett. A víz nagyon hamar zavarossá vált, így a bontást többnyire vaktában végeztük: kb. 5 perc bontás után 1-2 perc pihenőt tartottunk, mialatt a víz az erős áramlás következtében annyira feltisztult, hogy a tapogatózás mellett szemünkkel is ellenőrizhettük a végzett munkát. Egy-egy merülés egyéni tűrőképességünk szerint 25-35 percig tartott a 14°-os vízben. Naponta 2-2,5 órát merültünk, búváraink és készülékeink állapotától függően. A merülések után készülékeinket minden alkalommal kihoztuk a barlangból, hogy a nap hátralévő részében a másnapi munkához feltöltsük.

1972. április 1-jén sikerült a szűkületet a törmeléktől annyira megtisztítani, hogy biztonsággal átúszunk rajta. A szűkület után tágas hasadékba jutottunk, mely várakozásunkkal ellentétben továbbra is lefelé vezetett: az eddigi 35-40°-os lejtéssel a főhasadék irányával párhuzamosan folytatódott 28 m mélységig. A járat szélessége átlag 2 m, magassága 3 m, hossza az indulástól számítva 50 m. A járatban vízmozgás alig észlelhető, ezt azonban a hirtelen keresztmetszet-növekedés kellően magyarázza. A jelenlegi végponton újabb szűkület nehezíti a továbbjutást: az ismét erősen áramló víz agyagos szűkületből folyik ki, melynek mérete a II. szűkületével többé-kevésbé azonos. A szűkület előtt kürtő indul felfelé, melyben vízmozgás nem észlelhető, ezért idő hiányában ennek bejárását későbbre halasztottuk.

A III. szűkület leküzdése az eddigieknél lényegesen nehezebb feladat: a falakat ugyanis finomszemcsés agyag borítja, melynek egy részét eltávolítva lehetne csak beúszni a továbbra is lejtő, kb. 4 m hosszú járatba. A víz zavarosodása ugyanolyan hamar bekövetkezik, mint a II. szűkületnél, a feltisztulás azonban a sokkal gyengébb áramlás miatt jóval lassabb. Naponta így csak egy merülést végezhetünk. A szűkületben dolgozó búvár biztosítására is más mód-

szert kell keresnünk, mert az eddigi, felszínről történő biztosítás a viszonylag nagy távolság és a nehezen járható szakaszok miatt nem kielégítő.

Kutatásainkat folytatjuk.

Dr. Mozsáry Péter – Mozsáry Gábor

Jelentés a barlangi táborról és a Szemplőhegyi-barlang újabb szakaszának felfedezéséről

A Ferencvárosi Természetbarát Sportkör Barlangkutató Szakosztálya 1973. IV. 4-14-ig földalatti tábort rendezett a Szemplőhegyi-barlangban.

II. 11-én kutatócsoportunk az Agyagos-teremből, az agyag kiemelése közben egy kis átjárót talált, mely egy újabb üreg boltozata alá vezetett. A további igen nehéz előrejutást, előrekúszást már a rések északkeleti iránya diktálta. A földalatti tábor egyik fő célja a járatok továbbtárása volt.

A táborozás első felében a kutatók átvizsgálták a barlang magasba nyúló hasadékeit. Így a Hosszú-folyosó felső szakaszában kisebb fülkéket találtak. Az Óriás-folyosó hátsó hasadékában áthatoltak az omladék egy szűkületén, ahol az 1962. évi felmérők nem tudtak átjutni és felmérték ezt a magas járatot. Ellenőrizték a barlang néhány omladékos pontjának biztosító ácsolatait, valamint megvizsgálták a vaslétrák beépítésének lehetőségét.

Az agyagos terem utáni boltozatok alatt haladtak előre. Ezen az agyagos, törmeléktől feltöltött részen áthatolva IV. 10-én nagyméretű termet fedeztek fel. Az összekötőszakasz és a terem iránya szerint már látható volt, hogy az eddig általában teljesen feltöltöttnek vélt Kinizsi-hasadékrendszer járható részét

---

- 11 -

találták meg. A 11-én éjjel történt vázlatos felméréskor már akadály nélkül jutott tovább a kutatócsoport a járat jelenlegi, nagyméretű, omladékkal elzárt végpontjáig.

Az újonnan felfedezett szakasz igen nehezen átkúszható bejárati része hasadékos, kürtös boltozat. Az első szabad üreg, a barlang főjáratainál nagyobb szélességű, hasonló bevonatú, 17 m hosszú, 4-7 m magas terem. Egy nagy méretű omlás után stabil folyosó szakasz következik, melynek dús, változatos formájú kéregvezetés díszei vannak, azután a járat egy második lazább omladékkal zárul. Az új járat vetületi hossza 80 m.

A barlang térszerkezetéből adódóan magasabb helyzetű, mint a vele majdnem párhuzamosan húzódó Hosszú-folyosó, így a felszínt jobban megközelíti. A jelenlegi végpont omladéktermének szerkezeti főtörése távolabb valószínűleg metszi a Hosszú-folyosót preformáló hasadékokat. A két járatot lezáró omladékban az üregek már 6-8 m-re megközelíthetik egymást.

Az egész járatnak, de főleg omlás zónáinak, még fel nem mért hasadékanak és kürtőinek a felszínhez való közelségével a terület építkezéseinek számolni kell. Erről a II. kerületi Tanács Építési osztályát értesítjük.

A dombtelep közel húzódó, mégis nagyméretű járható szakaszokkal rendelkező barlangrész megtalálása arra figyelmeztet, hogy a barlangnak még jelentős szakaszai tárhatók fel. Ezek helyzetére a barlang hasadékrendszeréből következtetni lehet. Feltáró kutatásuk nagyjából az értékes képződmények megsértése nélkül, a csupasz felső járatokból indulhat. A kutatás a barlang szépségét nem rontaná.

A barlang valószínűleg sokkal nagyobb és értékesebb mint amit belőle jelenleg ismerünk.

A barlang megóvásához szükséges az Országos Természetvédelmi Hivatal segítsége, továbbkutatásához pedig rendkívüli kutatási engedélyt kértünk.

- 12 -

Az új barlangrésznek a barlang más járataival azonos kivitelű, részletes felmérését később végezzük el. Jelen állapotában az átjárószakasz nehézsége pontos mérést nem tesz lehetővé.

A táborozás alatt végzett orvosi vizsgálatokról Zsilvölgyi Melinda ad jelentést. A kutatócsoport fiatalságának erről a jelentős vállalkozásáról, a tábori életéről, megfigyeléseikről Puskás Csaba, a táborozás vezetője készít részletes tájékoztatást.

A vázlatos felméréssel kiegészített térképet Szakosztályunk a Társulat Térképtárának átadja.

Horváth János

Orvosi szemmel a szemlőhegyi földalatti táborról

A Szemlőhegyi-barlangba tervezett 10 napos földalatti tábor megkezdése előtt pár nappal – korlátolt lehetőségemhez mérten – alkalmassági vizsgálatot végeztem a 6 résztvevőn. A vizsgálat az előző betegségek felvételére, a szív és tüdő meghallgatására, vérnyomásmérésre terjedt ki, valamint a pulzusszám és változásának rögzítésére 10 fekvőtámasz elvégzése után. Mind a 6 fiú már évek óta sportolt, többször vettek részt sportorvosi vizsgálaton is, tehát a táborban való részvételnek kontraindikációja nem volt. A vizsgálatok is ezt igazolták, a fizikális szív és tüdővizsgálatnál eltérést senkinél sem észleltem. A vérnyomás átlagosan 120/80 volt, a pulzusszám 80/min.

Közvetlenül a táborozás megkezdése előtt, a nagy mennyiségű felszerelésnek az Óriás-terembe több fordulóval történt levitele után már csak a vérnyomás és szívfrekvencia ellenőrzését végeztem. Ezek az adatok az alkalmassági vizsgálaton észlelhető képest csak minimális eltérést mutattak.

- 13 -

A táborozás 6. napján a barlangban ismétlem meg a leszállás előtti vizsgálatokat. 3 táborozó éppen akkor érkezett vissza 6 órás munkából, 3 pedig pihenő után dolgozni készülődtek. Így alkalmam volt a fizikai igénybevétel közvetlen hatását is észlelni, amely azonban csak kismértékben, bőven belül még a fiziológias határokon emelte a vérnyomást és pulzusszámot. A legmagasabb vérnyomás érték 140/90 Hgmm, a pulzusszám 100/min alatt volt. A táborozók hangulatát kifogástalannak találtam a hypothermia legkisebb tünete sem mutatkozott egyikükön sem. Munka után viszonylag száraz overált váltottak, olvasáshoz meleg tréningruha állt rendelkezésükre. Étvágyuk jó volt, minden nap ettek meleg ételt, táplálékuk C-vitaminban gazdag volt, egészségügyi panaszról senki sem számolt be.

A tábor befejezésekor a tábor kellékeinek felhordása után történt ismét ellenőrzés. Ekkor csaknem mindenkinél átlag 10 Hgmm-el magasabb vérnyomást és 10-20-szal az előzőeket meghaladó pulzusszámot találtam. A diastole nem emelkedett a vérnyomásnál, az előbb említett magasabb értékek a vizsgálatot közvetlenül megelőző igen erős fizikai megterhelésnek tudhatók be. Ezt az is igazolja, hogy az egyeseknél észlelt kiugró értékek után a kis idő múlva történt ellenőrzés már teljesen a nyugalmi fiziológias értéknek megfelelő volt.

A 10 napos táborozás alatt említésre érdemes megbetegedés vagy sérülés nem történt. A mentőláda használatára szükség nem volt. A táborozást követően sem jelentkezett senkinél meghűlés vagy más megbetegedés.

Zsilvölgyi Melinda szigorló orvos

- 14 -

Újabb felfedezések a Pilis-hegy környékén

A Pilis-hegy karsztjáról 1973. március 5-én tartott előadás után a Budapesti X. kerületi Természetbarát S.K. turistái (Dévai József és társai, az MKBT egyéni tagjai), – akik korábban a Pilis-hegyi-víznyelőbarlang kutatásával is foglalkoztak, – terepbejárásokat tartottak a Pilis-hegy nyugati oldalán, amelynek során megtalálták az előadás során említett, e sorok írója által 1972-ben felfedezett 2 sz. Desoto elnevezésű víznyelő mellett az előadásban földtani alapon kimutatott 3. sz., Klastrompusztai-víznyelőt is.

A turistacsoport tagjai felvették a kapcsolatot az előadóval, eredményes próbabontást végeztek az említett 2. sz. víznyelőben és a további, közös túrák során újabb barlangokat és víznyelőket, kőfülkéket fedeztek fel a Pilis-hegy nyugati oldalán és a fennsíkron.

Az egyiket ezek közül Urbanics Ferenc bányász, piliscsévi lakos mutatta meg a kutatóknak. Ez a barlang a II. világháború alatt vált ismertté, a háborús események során valószínűleg fedezéknek vagy raktárnak használták, erre utalnak az omladékokban talált derékszög-darabok és egy db töltény. Jelenleg kb 5 m mélységig és 12 m hosszán ismert; három teremből gömbfülkéből áll, hévizes és hideg vizes eredetű képződmények: borsókövek, cseppkövek, lublinit kristályok és montmilch egyaránt található benne. Feri ajándéka-barlangnak neveztük el.

A közelében Kucsera András egy másik, kisebb cseppkőbarlangot (Juventus-bg.) is felfedezett, amelyben értékes régészeti és paleontológiai nyomokra bukkantunk és a leleteket bejelentettük az illetékeseknek.

Mivel a területen több különböző kutatócsoport is tevékenykedik, amelyek óhatatlanul is megbonthatják a barlangok kitöltésanyagát, ezért ezúton hívom fel a kutatótársak figyelmét, hogy hasonló esetekben azonnal tegyenek beje-

---

- 15 -

lentést a Nemzeti Múzeum adattárában vagy a Budapesti Történeti Múzeum Régészeti Osztályán. Szakszerűtlen bontások esetén ugyanis pótolhatatlan értékeket pusztíthatnak el, amelyekkel az esetleg „kitisztogatott” barlangjárat egyáltalán nem áll arányban.

Lorberer Árpád

A Csúnya-völgyi Dorka-barlang

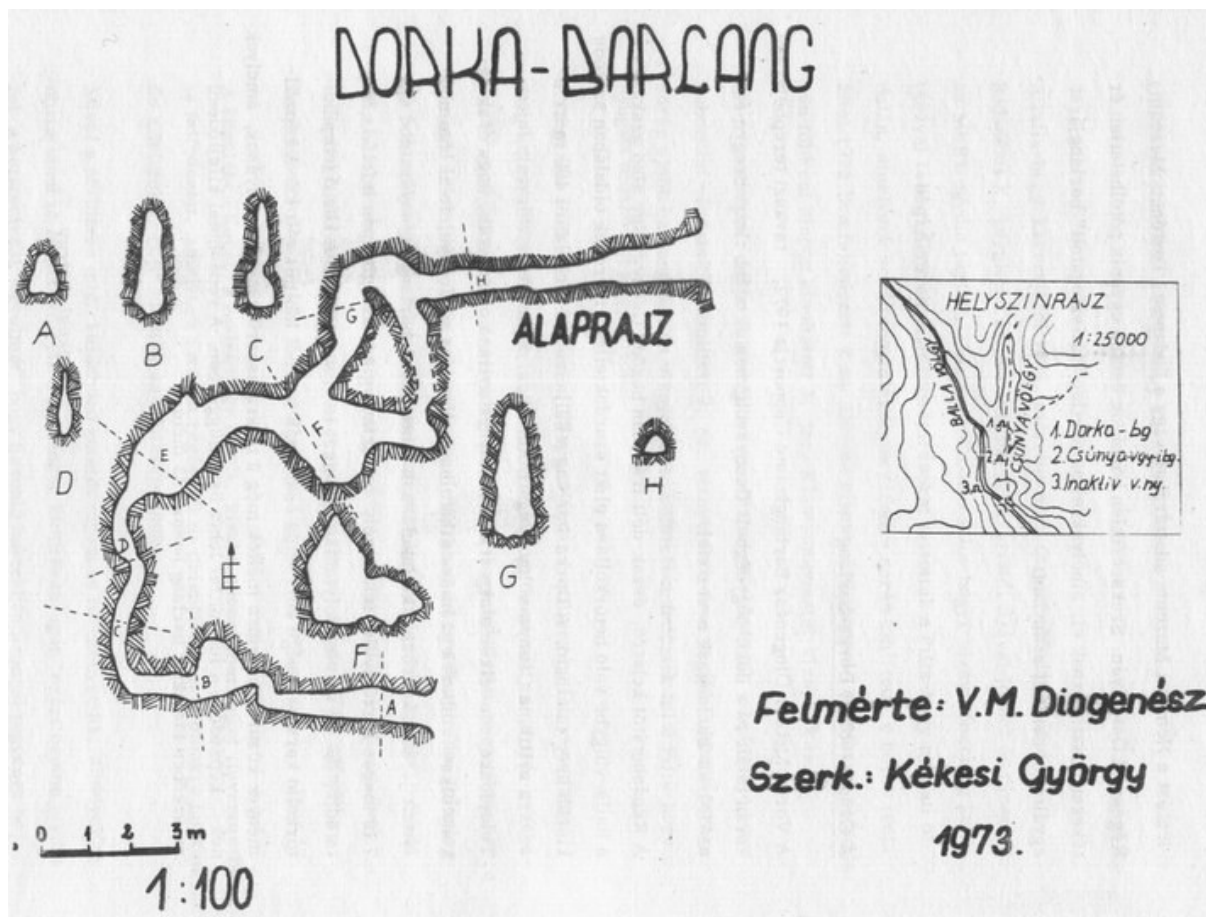
A Vörös Meteor Diogenész Barlangkutató Csoportja 1972. tavaszi terepbejárása során talált rá a Bükk hegységbeli Csúnyavölgyben az alább leírt üregre és azt Dorka-barlangnak nevezte el.

A Répáshutától keletre, észak-déli irányban húzódó Csúnyavölgy alsó szakasza, a Balla-völgybe való betorkollása előtt szurdokjellegű meredek oldalában számos kisebb üreg található. A Dorka-barlang a Balla-völgyi torkolattól 400 m-re északra nyílik, a Csúnya-völgy nyugati oldalában, 30 m-rel a völgytalp felett. Tulajdonképpen félkör alakú átjáró amelynek nyílása olyan szűk, hogy csak vékony alkatú emberek számára áthatolható. A magas szelvényű, felül legömbölyített járatok korróziós kialakulásúak lehetnek. A barlang mennyezetébe egy 7 m magas kürtő nyúlik fel, amely valószínűleg a barlang talpán lefelé is folytatódik, de ez az alsó folytatása agyaggal is ki van töltve. A kürtő tetejébe torkolló karvastagságú korróziós csatornák vizéből lublinit vált ki. A képződmények közül figyelemre méltók még a tetarataszerű cseppköleflyások, amelyeknek képződése a lublinittal lehet összefüggésben. A répáshutai kifejlődésű mészkőben kialakult barlang hossza 33 méter.

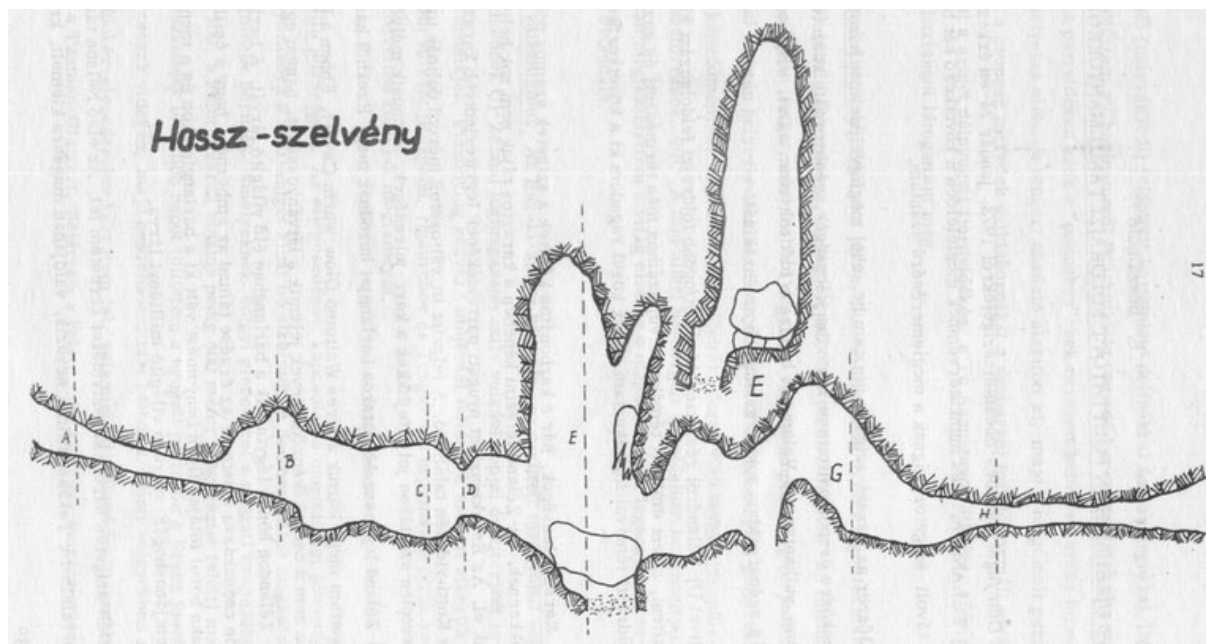
Kékesi György

- 16 -

- 17 -

- 18 -

AZ ÚJ-ZÉLANDBAN FOLYTATOTT FÖLDRAJZI TANULMÁNYOKRÓL

A Délnyugat-csendes-óceániai-szigetekről 1973. január 24-én érkeztem vissza Új-ZÉLANDBA, és munkatervemnek megfelelően a következő két hónapot ennek a távoli szigetországnak a megismerésére szántam.

Először az Északi-szigetet utaztam be, ahol megfigyeléseimet három fő témakörre összpontosítottam: karsztos jelenségek, geotermális körzetek és recens vulkanizmus. Valamivel hosszabb időt töltöttem a Déli-szigeten, amely táji szépségekben sokkal gazdagabb az északinál.

Mivel Új-Zélandról részletesebb és átfogóbb földrajzi feldolgozást kívánok készíteni, a fent említett témákon kívül számos más természeti és gazdasági földrajzi témával foglalkoztam. Ezek közül ragadom ki a következőket:

1. Karsztjelenségek. Bár a karbonátos kőzetek a szigetek számos pontján előbukkannak, Új-Zéland felszíni képében a karsztos tájak nem sok helyet foglalnak el. Az Északi-sziget nyugati partvidékének legkiterjedtebb karsztvidéke Te Kuiti vidékén található. A felszint itt változatos méretű dolinák uralják, a meztelen sziklákon jól kifejlődtek a karrjelenségek, a fennsík mélyén pedig Új-Zéland leghosszabb patakos barlangjai húzódnak meg. Ezekből hármat látogattam meg, köztük a híres Waitomo Glow-worm Cave-t. Ebben a barlangban nem a cseppkőképződmények jelentik a látványosságot, hanem egy csak Új-Zélandon honos légyfajnak a barlangban élő világító lárvái. A barlangi folyón csónakázva szinte az az érzése támad az embernek, hogy a csillagos éjszaka borul föléje. Ilyen benyomást vált ki a barlangfalakon és a mennyezeten szentjánosbogár-szerűen világító milliányi lárvák.

A Déli szigeten három karsztvidéket kerestem fel. Az első Nelson tartományban található: Takaka Hillnek nevezik, valójában magasra kiemelt, kristályos

---

- 19 -

mészköből (márványból) felépített karsztplató dolinákkal és barlangokkal. Délebbre bejártam a Charlestontól Punakaiki-ig terjedő karsztterületet. Itt található az a partvidéken azok a „pancakes”-nek nevezett különös karros formációk, amelyeket előbb a tengeri abrázio alakított ki, majd a megemelt parti teraszon a csupasz meredek sziklabordákat a szubareál erózió formált tovább. Végezetül a sziget délnyugati fjordvidékén, a Te Anau-tavon átkelve, a Te Ana-Au nevű barlangot látogattam meg.

2. Thermal Areas. Új-Zélandot járva, kiváló lehetőség nyílt a geotermális jelenségek tanulmányozására. A legjelentősebb „termálkörzetek” az Északi-szigeten a White-sziget irányából a Tongariro vulkánkomplexumig terjedő fő törésvonal mentén helyezkednek el. Fontosabb felszíni jelenségek: gejzírek, tetarata képződmények, fumarolák és mofetták, forró vízi tavak, iszapfortyogók, hévforrások, stb. A föld alatti hőenergiát sokoldalúan hasznosítják. Wairakiban megtekintettem a világ első és a maga nemében legnagyobb geotermális erőművét.

3. Aktív vulkanizmus. Az Északi-sziget közepén, az említett törésvonal mentén, emelkednek Új-Zéland legmagasabb aktív vulkáni kúpjai és kiterjedt ignimbrit-fennsíkjai. Viszonylag kedvező időjárási feltételek mellett sikerült mindhárom vulkánt (Ruapehu, Ngauruhoe és Tongariro) hegymászó túrák keretében közvetlen közletről megismerni.

4. Glaciális jelenségek. Az eljegesedéssel kapcsolatos morfológiai jelenségek tanulmányozására a Déli-sziget kínál bő alkalmat. A Southern Alps magaslatait ma is jégmezők borítják, amelyeknek völgyi gleccserei a nyugati csapadékos partokon 300, a keleti száraz oldalon pedig 800 méter tengerszint feletti magasságig ereszkednek le. Több napot töltöttem a nyugati partokon a Franz Josef- és Fox-gleccserek vidékén, majd összehasonlítási célból a keleti völgyekben a Mouller- és Hooker-gleccsereket kerestem fel, valamint Új-Zéland leghosszabb jégfolyóját, a Tasman-Glaciert. Bejártam a keleti oldal kiterjedt moréna-sáncait,

---

- 20 -

amelyek Új-Zéland legnagyobb, részben a tenger szintje alá mélyített glaciális tavait zárják közre (Tekapo-, Pukai-, Ohau-, Hawea-, Wanaka-, Wakatipu-, Te Amau- és Manapouri-tavak). Sikerült eljutnom és sok dokumentum felvételt készíteni a sziget délnyugati, gleccser vájta fjordokkal felsabdalt, zord vidékeire is (Milford Sound, Doubful Sound).

5. Flóra és fauna. A sok ezer kilométeres szárazföldi utazás során átfogó képet nyerhettem a természetes flóra zonális változásairól az északi kauri rengetegektől a fjordvidék sűrű nothofagus (déli bükk) erdőségéig. Az

Alpokban a vertikális zónák változó növényvilágáról készítettem sok fényképet, úgyszintén a nyugati és a keleti partok igen ellentétes növényzetéről. Megismerkedhettem Új-Zéland endemikus (pl. kiwi, takahe, toutara stb.) és betelepített (Oposzum, szarvas, nyúl stb.) állatvilágával, az utóbbiakkal kapcsolatos problémákkal.

Az új-zélandi emberföldrajzi vizsgálódásaim köréből a következőket emelhetem ki:

1. Maorik. Az európai népek megjelenése előtt a szigeteken polinéziai eredetű maori lakosság élt, az ausztráliai őslakóknál jóval magasabb kulturális fokon. Különösen az Északi-szigeteken tett utazásaim során megismerkedhettem a maorik történeti múltjának emlékeivel és e népcsoport jelenlegi életkörülményeivel. A törvények teljes egyenjogúságot biztosítanak a maori és a „pakahe” (bevándorolt európai) lakosság számára, sőt bizonyos kiváltságokat biztosítanak az őslakóknak, a maorik társadalmilag mégis hátrányos helyzetben vannak.

2. Népgazdaság. Új-Zéland a világ egyik legfejlettebb állama, a lakosság életszínvonala jóval meghaladja a magyarországit. Kissé ellentmondásos, hogy ez a gazdaság (a nemzeti jövedelem zöme egyszerű legeltető állattenyésztésből származik. Utazásaim kapcsán meglátogattam számos farmot és ismerkedtem a gazdálkodás problémáival.

- 21 -

3. Energiagazdálkodás. Új-Zéland a világ egyik legjobban villamosított állama. A villamos energia 90%-át vízi erőművekben állítják elő. Jelenleg is hatalmas építkezések folynak, amelyek teljesen megváltoztatják a szigetek természetes hidrográfiáját. Az Északi-szigeten a Waikato folyón 8 erőművet építettek, közülük három meglátogattam. A waikato-i erőművek természetes víztárolója a Taupo-tó, Új-Zéland legnagyobb tava, amelynek táplálására most újabb folyók vizét terelik át.

A Déli-szigeten megtekintettem a nem régen elkészült Manapouri Powerstation-t, Új-Zéland jelenlegi legnagyobb, 700.000 kW kapacitású vízi erőművét. Az erőművet 500 láb mélységben a Manapouri-tó alatt létesítették a föld gyomrában. A Manapouri- és a hozzá kapcsolódó Te Anau-tó vize eddig a Waiiau-folyóban déli irányban folyt le, most az erőmű turbináiból kikerülő víztömeget föld alatti csatornán át nyugat felé. A Tasman-tengerre néző egyik fjordba vezetik. A Manapouri Erőműben nyert energiával látják el az ugyancsak most létesített bluffi alumíniumkohókat, ahol az ausztráliai Queensland-ből (Weipa) odaszállított timföldet dolgozzák fel.

A rendkívül segítőkész új-zélandi szervek jóvoltából megismerkedhettem egy harmadik nagy természetátalakító tervvel, és megtekinthettem az építkezéseket is. Az ún. Upper Waitaki Hydro Project keretében csatornák és alagutak segítségével három nagy tó (Tekapo, Pukaki és Ohau) vizét egyesítik és a létesítendő erőművekben újabb 800.000 kW energiát nyernek.

Új-Zélandi utazásaim során eljutottam csaknem valamennyi nagyobb városba (Auckland, Wellington, Christchurch, Dunedin, stb.), tanulmányoztam a városfejlesztési terveket. A kormány nagy erőfeszítések árán fejleszti a közúti hálózatot, amit a nagy autóállomány megkövetel (minden „másfél” lakosra jut egy autó.)

Tanulmányaim befejeztével 1973. március 12-én búcsút vettem Új-Zélandtól, és a Fairstar nevű óceánjáróval visszaindultam Ausztráliába.

Dr. Balázs Dénes

- 22 -

HÍREK

Társelnökünk kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a gyárak és bányák államosításának 25. évfordulóján Jamrik Károly bányamérnököt, Társulatunk társelnökét a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntette ki.

Társelnökünknek a szocializmus magyarországi győzelme érdekében, a szocialista építőmunkában szerzett kimagasló érdemeiért kapott magas kitüntetéséhez szívből gratulálunk és további eredményes munkájához jó egészséget, sok sikert és jó szerencsét kívánunk!

A Barlangi Mentőszolgálat törzsgárdája állami bizottság előtt sikeres mentővizsgát tett. A Magyar Vöröskereszt mozgalmat indított, hogy minél többen sajátítsák el különböző szinteken az elsősegélynyújtás ismereteit. Az országos mozgalom beindításaként 1973. március 8-án a Barlangi Mentőszolgálat 13 tagja elsőként vizsgázott le az Egészségügyi Minisztérium által létrehozott állami vizsgabizottság előtt, amelyben dr.

Papp Zoltán országos mentőfőorvos elnököt. Mentőszolgálatosaink a magas szintű követelményeknek kiválóan megfeleltek.

D. Gy.

125 éves a Magyarhoni Földtani Társulat

Az első magyar tudományos egyesület, a Magyarhoni Földtani Társulat, amelyből a mi Társulatunk is kisarjadt, 125. születésnapját ünnepelte április 25-én. Társulatunkat elnökségünk több tagja képviselte az ünnepi közgyűlésen és ott elnökünk az alábbi szavakkal köszöntötte jubiláló anyaegyesületünket:

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Nagyon meleg szeretettel és mély tisztelettel köszöntöm a 125 éves Magyar-

---

- 23 -

honi Földtani Társulatot egyik leányegyesülete, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat lelkes tagsága és vezetősége részéről. Egyesületünk közel háromnegyed évszázada alakult előbb önálló szakosztállyá a népes és virágzó Magyarhoni Földtani Társulat kebelében, majd később önálló egyesületté szerveződött. Ez az önállósodás azonban nem jelentett az anyaegyesülettől való eltávolodást semmilyen vonatkozásban.

Ahogy a karszt kutatás és a barlang kutatás egymástól nem választható el, úgy a földtantól sem választható külön. A karsztjelenségek földtani képződmények. A világ karsztjelenségei talán a legérdekesebb földtani képződmények és objektumok, amelyek az oldható és ezáltal karsztosodó kőzetek sorában a nagy kiterjedésű mészkőhegységektől a formában talán leggazdagabb kalcitkristályokig szakmailag is és esztétikailag is a legtöbbet nyújtó képződmények közé tartoznak.

A karsztok a szilárd földkéreg igazi harmadik dimenziójába, a földfelszín alá, a mélységbe is bevezethetik azok kutatóját. Az ilyen helyeken a mélybe vezető barlangok környékén mélyfúrások nélkül is feltárul a földkéreg karsztos részének szerkezete.

Kellő földtani alap nélkül nincs helyes tudományos eredményekkel járó karszt- és barlangkutató. Ezt az igazságot a hazai karszt- és barlangkutatók soha nem tévesztették szem elől.

E néhány szerény gondolat jegyében kívánom ismételtelen a legjobbakat az ünneplő Magyarhoni Földtani Társulat Elnökségének és Tagságának. Érjen meg ez az egyik legnagyobb és leghosszabb múltú magyar tudományos társulat még sok ilyen szép, kedves jubileumot, vezesse tagságát mind nagyobb eredményekhez és sikerekhez, hogy mind sikeresebben istápolhassa a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatot is.

Dr. Láng Sándor

- 24 -

A Mátyás-hegyi-barlangban jubileumi túra zajlott le március 24-én délután Mohos Béla vezetésével, aki 25 évvel ezelőtt, 1948. március 7-én bontással elsőként küszöbte be a szabadságharc centenáriumának tiszteletére elnevezett Centenáris-szakaszba, amely az Agyagos-tóig húzódik. Részt vett az emléktúrán Kalmár László is, aki társaival együtt akkor a barlang térképezését végezte. A BETE-teremben dr. Karlóczai János méltatta a 25 év előtti felfedezés jelentőségét.

Az elmúlt 25 év alatt sokaknak nyújtott gazdag élményt a Mátyás-hegyi-barlang Centenáris szakasza és az azóta történt újabb felfedezésekkel kibővült járatai. A jubileum és a felfedezők megérdemlik a megemlékezést.

Kolbe Gábor

Ifjúsági tagjaink a Tudományos Diákkörök Országos Konferenciáján

Ifjúsági tagjaink sikeresen szerepeltek a Tudományos Diákkörök 1973 áprilisában megrendezett XI. Országos Konferenciáján.

Egerben a biológia szekcióban KORDOS LÁSZLÓ, a Kossuth Lajos Tudományegyetem IV. éves földrajz-földtan-biológia szakos hallgatója „Egy szubfosszilis Rhinolophus hipposideros (BECHSTEIN) kronopopuláció vizsgálata” c. dolgozatával országos 1. díjat nyert.

Ugyancsak Egerben a geotudományok szekciójában POGÁCSÁS GYÖRGY az ELTE V. éves geológus hallgatója „A neutronaktivációs analízis és néhány geokémiai alkalmazási lehetősége” c. dolgozatával az országos 1. díjat és VERRASZTÓ ZOLTÁN az ELTE III. éves földrajz-térképész szakos hallgatója „Budapest vízellátási problémái” c. dolgozatával az ELTE különdíját kapta.

Debrecenben az élelmiszer- és fagazdasági szekcióban FICSÓR JÓZSEF a szarvasi Öntözési és Meliorációs Főiskola végzős hallgatója, a műszaki alszekció 1500 Ft-os különdíját nyerte el „A hévízkutak többlépcsős hasznosításának irányelvei Békés megyében” című dolgozatával.

D. Gy.

Venezuelai Barlangkutató Társulat
D-Amerika legmélyebb zsombolya a: HAITON DEL GUARATARO – 305 méter

1973. május kezdete óta a Venezuelai Barlangkutató Társulat és a Brit Karsztkutató Expedíció „Venezuela 73”, amelyet a Lancasteri Egyetem szervezett, felfedezte és feltárta Venezuela és egyben Dél-Amerika legmélyebb zsombolyát Curimagua környékén, amelyik Sierra de San Lus területén Edo. Falcon tartományban van.

Az említett barlang a Curimagua és San Luis közötti országút legmagasabb pontja tájékán nyílik és mindössze 40 m-nyire van ettől az úttól. A bejárat kb. 7 m átmérőjű és egy már ismert mélyedés alján nyílik.

A szakadék teljesen függőleges -168 m-ig, a -53m-es mélységben egy kis töréssel. A közelben van még két beszakadás, az egyik 55, a másik 19 m-es, amelyek egy kisebb, mintegy 500 m-es járatrendszerbe csatlakoznak. Van egy kis patak benne, amelynek van egy 6 méteres vízesése. A barlang legmélyebb pontja egy nagy terem -305 méter mélységben.

Az expedíció, amely ezeket a felfedezéseket tette, a következő személyekből áll: David Checkley (az expedíció vezetője), Melvyn Gascoyne, Richard Matthews, Gerard Swift, Philip Chapman, Roger Nichols, John Gardner és Michael Farnworht. A feltárás 6 napig tartott, amely idő alatt egy földalatti táborozás volt -283 méter mélységben.

Cs. Á.

A SLOVENSKY KRAS I-X. kötetének kivonatos tartalomjegyzéke

A Slovensky Kras a Szlovák Karszt Múzeum kiadványa első ízben 1958 áprilisában jelent meg Liptószentmiklóson. Az azóta megjelent 10 kötet Társulatunk Könyvtárában hiánytalanul áll az érdeklődők rendelkezésére. Jelen Tájékoztatónkban a kiadványok jelentősebb cikkeinek tartalomjegyzékét közöljük. A címek után zárójelben feltüntettük, hogy a cikkek milyen összefoglalóval jelentek meg. Amelyik cím után nincs jelölés, azok a cikkek csak szlovák nyelven jelentek meg,

B E V E Z E T É S

A Szlovák karsztnak és a szlovák barlangoknak gazdag történelmük van. Már 250 éve foglalkoznak a kutatásukkal, s így a kollektív, szervezett feltáró munka is fellelhető a korábbi években. A szlovák barlangkutatók a KSZTL Barlangkutatók Egyesületébe tömörültek, megalapítva a szlovákiai szervezett barlangkutató társadalmat és megkezdték a rendszeres feltáró munkát. Ez volt az az alap, amelyből fokozatosan kifejlődött a mi barlangkutató mozgalmunk.

1951-ben megnyílt a Szlovák Karszt Múzeum, 1954-ben megalakult a SAV (Szlovákia Tudományos Akadémiája) Természetudományi Osztályának Szpeleológiai Bizottsága, 1956-ban pedig az Oktatási- és Kulturális Minisztérium mellett működő Tanácsadó Gyűlés, melynek feladata, hogy a barlangokkal, mint nemzeti kincsekkel, az ország szépségével törődjön.

A szpeleológiai célokat mindenekelőtt elősegítette a „Szlovákia Szépségei” (Krásy Slovenska) c. folyóirat. A folyóirat tevékenysége nagyszámú érdeklődőt kapcsolt be a barlangkutatásba és megteremtette a barlangkutatásban dolgozók további munkájához is a megfelelő fórumot. A Szlovák Tudományos Akadémia földrajzi folyóirata 1955. óta foglalkozik karszttal és barlangokkal, időről időre szpeleológiai publikációkat is közölve.

A gyűjteményes kiadványt, amelyet a Szlovák Karszt Múzeum I. Évkönyve, a Múzeum barátainak segítségével indított útnak, egyik erőfeszítése a szlovák barlangkutatók továbblépésének.

Kéréssel fordulunk a barlangkutatók és a barlangi múzeum ügy valamennyi barátjához, hogy védelmezzék a karsztot és a barlangokat, amelyek a szlovákiai természet jellemzői, hogy károsodás ne érje azokat.

Kis nemzetként is így lehetünk gazdagok.

SZERKESZTŐSÉG (A Slovensky Kras I. kötetében megjelent Bevezetés fordítása)

- 28 -

I.

- BENICZKY, V.: Ohnistei jégszakadék kutatása. pp. 5–13.
DROPPA, A.: Az Ohnistei-szakadék geomorfológiai jellege. pp. 14–23.
OTRUBA, J.: Az Ohnistei-jégszakadék hőmérsékleti viszonyai. pp. 24–28.
BENICZKY, V.: Adalékok a Deményfalvi-jégbarlang történetéhez és a Béke-barlang megtalálásához pp. 29–35.
OTRUBA, J.: A deményfalvi-jégbarlang mikroklíma és az ismétlődő eljegesedés problémája. pp. 36–58.
BENICZKY, V.: A Hradoki-barlang. pp. 59–61.
BENICZKY, V. – JURKOVICOVÁ, M.: Karszt- és barlangok dokumentációja. pp. 62.
Bibliográfia – A szlovák karszt- és barlangkutatók irodalma 1946–1955. pp. 63–79.
IZÁK, L.: Szlovákia karsztjai és a mi barlangkutatóink. pp. 80–83.
JANZA, L.: Barlangok védelme, mint a természet kincse. pp. 84–87.
BENICZKY, V.: Törvény az államilag védett szlovák természetről. pp. 88–92.
JANZA, L.: Hogyan született a Dracia-barlang elnevezés. pp. 93–94.
KÁMEN, Sv.: Murányi és Tisolci-karszt. pp. 99–105.
DROPPA, A.: Karsztjelenségek Motycka mellett. pp. 106–107.
BENICZKY, V.: Svätójanski-völgyi kutatások eredménye. pp. 108–109.
ROZLOZNIK, V.: A Brzotinai-barlang. pp. 110–113.
BRODNANSKY, J.: A Brestovai-barlang. pp. 114–115.
BENICZKY, V.: A medvedia-barlang. pp. 116–117.
BENICZKY, V.: A Deményfalvi-barlang és a Szlovák Karszt Múzeum látogatottsága. pp. 118–119.
-

- 29 -

- BENICZKY, V.: Domica felfedezésének 30. évfordulójára. pp. 119.
JURKOVICOVÁ, M.: II. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus. pp. 119.
KÁMEN, Sv.: Suché doly, Teplica és az Időszakos-forrás, mint természetvédelmi terület. pp. 120.
BENICZKY, V. – DROPPA, A.: Deményfalvi-barlang. pp. 123.
JURKOVICOVÁ, M.: Lenko, J. – Beniczky, V.: Kirándulás a Deményfalvi-barlangba.
A cikkek német összefoglalóval.

II. 1957–1958.

- BENICZKY, V.: A Zvoniva Diera vizsgálata a Pelsőci-fennsíkon. pp. 5–13. (orosz, német)
KUBINY, D.: A Pelsőci-fennsík geológiája. pp. 14–17. (orosz, német)
DROPPA, A.: Zvoniva és környékének geomorfológiai vizsgálata, pp. 18–24. (orosz, német)
OTRUBA, J.: Zvoniva Diera-zsomboly meteorológiai jellemzése. pp. 25–37. (orosz, német)
BOHUS, L.: Szpeleobibliográfia a Magyar Kárpáti Egyesület Évkönyvéből 1874–1917 (évk. I–XLIV.) pp. 43–54. (orosz, német)
JANACIK, P.: Adalék a Kis-Fátra karsztjelenségeihez. pp. 55–67. (orosz, német)
DROPPA, A.: Vernár melletti karsztjelenségek. pp. 68–74. (orosz, német)
BÁRTA, J.: A drevniki Strecha-mésztufabarlang. pp. 75–80. (orosz, német)
MICHALKO J.: Megjegyzés a Zvoniva Diera és környékének vegetációjához. pp. 38–42. (orosz, német)
-

- BENICZKY, V. – JURKOVICOVÁ, M.: A Szlovák Karszt Múzeum könyvtára. pp. 81–92. (orosz, német)
- BENICZKY, V.: Adatok a deményfalvi Szabadság-barlang felfedezésének történetéhez, pp. 93–102. (orosz, német)
- BENICZKY, V.: A Szlovák Karszt Múzeum történetéből. pp. 103–105. (orosz, német)
- KÁMEN, Sv.: Bogaz (karsztforma) pp. 107–110. (orosz, német)
- BENICZKY, V.: Jelentés a Szlovák Karszt Múzeum 1958. évi tevékenységéről. pp. 111–114.
- KÁMEN, Sv.: A teplicei festési kísérlet. pp. 115–120. (orosz, német)
- BUKOVINSKY, V.: Kutatás a Kis-Fátra karsztvidékein. pp. 121–127.
- BRODNANSKY, J.: Brestovska-barlang víznyelői. pp. 128–130.
- DROPPA, A.: Tanulmányúton a Dinári-karszton Jugoszláviában. pp. 131–143.
- KÁMEN, Sv.: Murányi Liscia diera-barlang. pp. 144–145.
- HUSCAVA, A.: XIII. századbeli jelentés a Deményfalvi-völgy barlangjairól, pp. 146.
- (-y): Látogathatóvá kell tenni a deményfalvi Béke-barlangot, pp. 147–148.
- KOWALSKY, K.: A világ legmélyebb barlangjában. pp. 151–154.
- DROPPA, A.: Perm környéki barlangok. pp. 155–156.
- JEZNY, P.: Janska-völgyi speleológiai kutatások. pp. 157.
- V. B.: Barlangok védelmezése. pp. 158–160.
- V. B.: Barlangkutató hét. pp. 161.
- V. B.: Nemzetközi kapcsolataink. pp. 165–166.
- V. B.: A szlovák barlangok látogatottsága. pp. 166.
- (-y): Új termálforrásokat fűrtak meg Liptószentivánban (Liptovsky Jan) pp. 167.
- DROPPA, A.: A világ legnagyobb barlangrendszerei. pp. 167.
- V. B.: Szlovák Karszt Múzeum 1957. évi tevékenységéről. pp. 167.
- (-y): Szlovák barlangkutató egyesület, pp. 167–168.
-

- V. B.: A barlang. pp. 168.
- DZAMBAZOV, N.: Bulgária barlangjai (Anton Droppa). pp. 169.
- CASTARET, N.: A mélység kutatói (K. Hubka) pp. 169–170.
- A Bolgár Népköztársaság barlangtérképe (A. Droppa). pp. 170.
- JURKOVICOVA, M.: III. Nemzetközi Speleológiai Kongresszus Ausztriában, pp. 169–170.
- P. J.: Újabb barlang a látogatók rendelkezésére, pp. 170.
- P. J.: A barlangok gyógyítanak. pp. 170.
- V. B.: Prosiecanky megfestése. pp. 170.
- V. B.: Szlovákia barlangjainak látogatottsága 1959-ben. pp. 171.
- TURNOVEC, L.: Új víznyelő a Szilicei-fennsíkon. pp. 172–173.
- M. J.: Szlovák barlangkutató fotók sikere. pp. 173.
- DROPPA, A.: A Deményfalvi-barlang (Janacik, P). pp. 174–175.
- DROPPA, A.: Bélai-barlang (Janacik, P.). pp. 175.
- DROPPA, A.: Dobsinai-jégbarlang (Janacik, P.) pp. 177.

III. 1959–1960.

- KUBINY, D.: Karsztrendszerek a Liptói- és Alacsony-Tátra takarósorozatában. pp. 3–20. (orosz, német)
- DROPPA, A.: Magashegységi karszt – Cerveny vrch. pp. 21–36. (orosz, német)
- OTRUBA, J.: Levegőcserélődés és hőmérsékleti viszonyok a Kresanica-zsombolyban. pp. 37–51. (orosz, német)
- SMARDA, J.: A liptói-tátrai Cerveny-vrch növényzete a karsztformákkal kapcsolatosan. pp. 52–56.
- BENICZKY, V.: Cerveny-vrch karsztjelenségeinek kutatása. pp. 57–58.
- VACHOLD, J.: A denevérek hibernációs viszonyai a deményfalvi-karszt barlangjaiban. pp. 59–67. (orosz, német)
-

- KORBEL, L.: Adalékok a délszlovák karszt bogarainak (Coleoptera) ismeretéhez. pp. 68–73. (orosz, német)
- ZAJONC, I.: A Domica-bg gilisztái (Oligochaeta, Lumbricidae) pp. 74–81. (orosz, német)
- KÁMEN, Sv.: Murányi-karszt. pp. 82–87. (orosz, német)
- MAJERSKY, I.: Barlangok – nemzeti értékek. pp. 88–94.
- JANACIK, P.: Kis-fátrai Stratenci-zsomboly. pp. 95–98.
- BENICZKY, V.: Jan Volko-Starohorsky 80 éves. pp. 99–103.
- BENICZKY, V.: Jelentés a Szlovák Karszt Múzeum 1959. évi tevékenységéről. pp. 103–105.
- MARTINKA, J.: A barlangok történelmi-földrajzi jelentősége. pp. 106–109.
- KÁMEN, Sv.: Zlatnica-barlang. pp. 109–114.
- BUKOVINSKY, V.: Adalékok a barlangi légáramlás keletkezésének kérdéséhez. pp. 114–115.
- KRATOCHVIL, Z.: Ludrovsky-völgy karsztjelenségei. pp. 115–119.
- KÁMEN, Sv.: Velka-Strozka-zsomboly. pp. 119–121.
- RABEK, J.: Vajon a Triglav-zsomboly valóban a világ legmélyebb barlangja? pp. 122–125.
- BENICZKY, V.: Mojtini-karszt. pp. 125–126.
- KEMÉNY, A.: A Koniar planika felszínalatti karsztformái. pp. 126–130.
- TURNOVEC, I.: Szádra lelet a délszlovák karszt Erna-barlangjában. pp. 130–131.
- STELCL, O.: Capri-sziget barlangjai. pp. 131–137.
- P. J.: Cachticka-barlang átkutatva és lemérve. pp. 137–138.
- P. J.: A Stratenska Hornatina-i Medve-barlang komplex kutatása. pp. 138–140.
- PANOS, VI.: A poljék és peremi karszt-alföldek keletkezési és fejlődési problémái. pp. 139–141.
- JANÁCIK, P.: Új felfedezések a Brezovska-barlangban. pp. 141.

- DROPPA, A.: A világ legmélyebb zsombolyai. pp. 142–145.
- BRODNANSKY, J.: Adalékok a Chocské poharie néhány barlangjának ismeretéhez. pp. 146–150.
- DROPPA, A.: A Deményfalvi-barlang kiterjedése. pp. 150–151.
- BUKOVINSKY, V.: A Kis-Fátra karszt kutatásai. (A zsolnai barlangkutató csoport tevékenységéből.) pp. 151–154.
- JANACIK, P.: A Bystriáni-barlangrendszer kutatásának eredményei. pp. 157–159.
- BENICZKY, V. – JURKOVICOVÁ, M.: A Szlovák Karszt Múzeum könyvtárának növekedése, külföldi kiadványokkal. pp. 160–166.
- KÁMEN, Sv.: Viliam Lenco után. pp. 167.
- JANACIK, P.: Emlékezés Adam Misurára, a deményfalvi Szabadság-barlang egyik felfedezőjére. pp. 168.
- PANOS, VI.: Két nevezetes speleológiai évforduló (J. Cvijic, J. Danes). pp. 168–169.
- KRYL, J.: Emlékezés Gustav Dufkára. pp. 169.
- V. B.: Jan Majko 60 éves. pp. 169.

IV. 1961–1962

- JANACIK, P.: Adalék a Strazovska hornat karszt ismeretéhez, különös tekintettel a Mojtini-karsztra. pp. 3–33. (német)
- SVATOPLUK, K.: Adalék a Murányi- és Tiszolci-karszt hidrológiai ismereteihez. pp. 34–35. (német, angol)
- DROPPA, A.: Liptovska Teplicka környéki karsztjelenségek. pp. 46–56. (német)
- SLAVKAY, M.: Ponicky-karszt. pp. 57–69. (angol)
- KÁMEN, Sv.: Machnata-barlang. pp. 70–74. (német)

- ZAJONC, I.: Adalék a Strázovska-hornatyna karszterületének fauna ismeretéhez. pp. 75–85. (orosz, német)
- MAJKO, J.: Jelentés a szilicei-fennsíki Babska diera vizsgálatáról. pp. 86–87.
- BÁRTA, J.: 10 éves a SAV Archeológiai Intézet speleológiai kutatása. pp. 87–97. (német, angol)
- SKRIVANEK, Fr.: Speleológiai és egyetemes karsztkiadványok a világon. pp. 97–106.

BUKOVINSKY, V.: Mit mondanak a régi földrajzi tankönyvek a Strazovska hornatina karsztjelenségeiről. pp. 106–107.

SKRIVANEK, Fr.: III. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus Ausztriában. pp. 107–109.

BENICZKY, V.: Jelentés a Szlovák Karszt Múzeum 1961–62. évi tevékenységéről. pp. 110–113.

BENICZKY, V.: A Deményfalvi-barlang látogatottsága 1961–62-ben. pp. 120.

HALASA, P.: Szpeleobibliográfia a Krasý Slovenska 1921–1958 évi I–XXXV. folyóirataiból. pp. 121–155.

BENICZKY, V.: Deményfalvi-barlang. (Janacik, P.) pp. 156–157.

DROPPA, A.: Vágfalvi-barlang (Vazecká) (Beniczky, V.). pp. 158.

V. 1963–1964

DROPPA, A.: Geológiai és hidrológiai kutatás a Jászói-barlangban. pp. 3–9. (német)

JANACIK, P. – SCHMIDT, Z.: Medve-barlang a Stratenska Hornatinában (Szlovák-paradicsom). pp. 10–36. (német)

KÁMEN, Sv.: Certova-barlang (Tiszolc) pp. 37–41.

DROPPA, A.: A Cerveny Vrch-zsomboly geomorfológiai kutatásai pp. 42–48. (angol)

- 35 -

KORBEL, L.: A Coleopterák és Carabidae-ák ismeretéhez a Szlovák-karsztban. pp. 49–57. (orosz, német, angol) BÁRTA, J.: Hozzászólás a Baradla-barlangrendszer ősidei betelepítéséhez. pp. 58–73. (angol, francia)

KÁMEN, Sv.: Barlangok a Tesna Skalaban (Murányi-karszt). p. 74–80.

PRIKRYL, L.: Álkarsztos formák Sulovo és Hricovo környékén. pp. 81–96.

DROPPA, A.: Borava Hora-barlang. pp. 96–98.

VINCENC St.: Jelentés a Nagy-Fátra Sklabinského Podzamki környékének szpeleológiai kutatásairól. pp. 98–100.

MAJERSKY, I.: A miklósi értekezés után (1964. V. 14.) pp. 100–109.

JANACIK, P. Ö. – STROL, St.: Jelentés a Liskovska-barlang vizsgálatáról. pp. 109–110.

BENICZKY, V.: Adalék a Deményfalvi-barlang megnyitásának történetéhez. pp. 110–112.

BENICZKY, V.: Szlovák barlangok látogatottsága. pp. 112–113.

DROPPA, A.: A világ legnagyobb barlangrendszerei. pp. 113–114.

JANACIK, P.: Nemzetközi Szpeleológiai Konferencia Brnoban. pp. 121.

JANACIK, P.: Külföldi látogatók 1963-64-ben a Szlovák Karszt Múzeumban. pp. 122.

JANACIK, P. – SROL, St.: Skopova-barlang. pp. 122–124.

BENICZKY, V. – JURKOVICOVA, M.: Szlovák szpeleológiai és karszt bibliográfia. 1957–1963. pp. 124–150.

SERBAN, M. – VIEHMANN, I. – COMAN, D.: Románia barlangjai. (Prikrýl, L.) pp. 153–154.

RUBIN, J. – SKRIVÁNEK, F.: Csehszlovákia barlangjai. (Janacik, P.) pp. 154–155.

JANACIK, P.: Vojtech Beniczky hatvanadik születésnapjára. pp. 3–6.

KÁMEN, Sv.: Driencan-völgy karsztvidéke. pp. 7–17. (orosz, német)

- 36 -

JANÁCIK, P.: Jelentés a Haligorské skaly (Piennin) karszt kutatásáról. pp. 17–27. (német, francia)

PORUBSKY, A.: A Liptovskojánska-forrás struktúrája és a karsztvizek. (A karsztvidék hatása az ásvány és termálvizekre). pp. 28–38.

STOLLMANN, A.: Megjegyzés a denevérek (Chiroptera) előfordulásaihoz, ÉNy- és Közép Szlovákiában. pp. 37–40. (angol, német)

SEDA, Z.: Megjegyzés a Szilicei-fennsík szakadéknövényzetéhez. pp. 41–48. (német)

SKRIVANEK, Fr.: Kockakőkarszt „Clare area” Nyugat-Írországbán. pp. 49–53. (angol)

JANACIK, P.: Szlovákiai karsztterképek és kataszterek elkészítésének metodikájához és alapelveihez. pp. 54–70. (német, francia)

PRIKRYL, L.: Süllyedési barlangok Rajecké Teplicén. pp. 71–76.

SENES, J.: Jelentés a Vyvierania-barlang geológiai-morfológiai kutatásairól. pp. 76–83.

JANÁCIK, P.: Jelentés a Liptovska-barlang kutatásáról és vizsgálati szondázásáról. pp. 83–86. (orosz, francia)

KÁMEN, Sv.: Festési kísérletek a Mokra polanában. pp. 86–90.

- BRONDANSKY, J.: Tupka Skala és a Cigánkai-barlangok. pp. 90–91.
BUKOVINSKY, V.: Adalékok a Szabadság-barlang történetéhez. pp. 92–97.
PRIKRYL, L.: Vannak-e Zabiedovánál barlangok? pp. 97–99.
BUKOVINSKY, V.: A speleológiai felfedezés fogalma. pp. 100–103. (német)
BENICZKY, V.: Jozef Viktorian a Postojnai-barlangban. pp. 103–105.
BENICZKY, V. – JURKOVICOVÁ, M.: A Szlovák speleológiai- és karsztirodalom bibliográfiája. 1930–1945.
JANÁCIK, P.: Szeminárium a barlangi mentésről. pp. 128–129.
-

- 37 -

- BLAHA, L.: Szlovákiai barlangok látogatottsága és bevétele 1965-ben, 1964-hez viszonyítva. pp. 129–131.
JIRMER, F.: Jelentés a Bystrianskai-barlang megnyitási munkálatokról. pp. 131–133.
FERKO, V.: A világ fenekén (Bárta, J.). pp. 146.

VII. 1967–1968.

- MAZUR, E. – JAKÁL, J.: Szlovákiai karszterületek tipológiai tagolása. pp. 5–40. (német)
ZATKO, M.: Néhány adat a szlovákiai karsztforrások vízhozam rendszeréről. pp. 41–62. (angol)
LICHARDUS, J.: A Szlovák-karszt neolitikus települései az új archeológiai vizsgálatok megvilágításában. pp. 63–79.
PRIKRYL, L.: Szakadék a Kis-Fáttra Kriván csúcsa alatt. pp. 81–83.
BRODNANSKY, J.: Kralovianska Horna-barlang Sokolovóban. pp. 85–88.
PRIKRYL, L.: Néhány karsztjelenség Lysice környékén. pp. 89–91.
JANACIK, P.: A Iglovy Jano időszakos forrás, a deményfalvi Béke-barlangban. pp. 93–94.
BRODNANSKY, J.: Barlang Ostra skala-ban Felső-Kubin mellett. pp. 95–98.
BRODNANSKY, J.: Barlang Sipben Zaskova mellett. pp. 99.
PEKÁR, Zb.: A Deményfalvi Vyvieranie-barlang szifonjának vizsgálata. pp. 101–104.
HOLOCEK, V.: Adalék a Javorska-barlangban végzett munkák történetéhez. pp. 105–116.
SYDOW, A.: Blaha L. fordítása: A deményfalvi Dracia-barlang. pp. 117–122.
-

- 38 -

- KÁMEN, Sv.: Javaslat a szlovákiai speleológiai munkákban való egységes grafikus és kartografikus jelek használatáról. pp. 123–131.
JANACIK, P.: Tematikus tanulmányutak a természetvédelmi karszterületeken, az Alacsony-Tátrai Nemzeti Park SNP példájára. pp. 133–145.
BLAHA, L.: Szlovákiai barlangok látogatottsága, 1966. és 1967-ben. pp. 147.
CHOVAN, A.: Jelentés Brestová-ból, a barlangászati hétről. pp. 149–154.
CHOVAN, A.: Kirándulás a Prosiecka-völgyben. pp. 155–159.
BENICZKY, V.: 100 éves a Dobsinai-jégbarlang. pp. 3–6.
SCHMIDT, Z.: A Szlovák Kárpátok területén élő medvék előfordulása és geográfus elterjedése. pp. 7–20. (angol)
HOMZA, S. – RAJMAN, L. – RODA, I.: Az Ochtinai-aragonitbarlang karsztformáinak keletkezése és fejlődése. pp. 21–68. (német)
SCMIDT, Z. – CHRAPAN, J.: A Medvedia-barlang fosszilis medvecsontról maradványok kormeghatározása C14 módszerrel. pp. 69–82. (angol)
KÁMEN, Sv.: Burda-barlang. pp. 83–93. (német)
SLAVKAY, M.: Aragonit barlang a Donicky karsztban. pp. 95–99.
KUBINY, D.: A Trangoski Smcná-zsomboly környéki karszterület geológiai és speleológiai viszonyok. pp. 99–102.
ZAJONC, I.: Liskovska-barlang zoológiai kutatásának eredményei. pp. 102–105.
KAMEN, Sv.: Zadna Tuturikova-zsomboly. pp. 105–107.
KAMEN, Sv.: Machova-barlang. pp. 107–109.
CEBECAUER, I.: Új lehetőségek a karszterületek felszínalatti vízfolyásai összefüggésének megfigyelésére. pp. 110–111.

JAKÁL, J.: Kirándulás a jugoszláv karszt területén. pp. 111–114.

Kivonatok a barlangrendszerben való közlekedési szimpóziumból.

BÁRTA, J.: A szlovák önkéntes barlangkutatók ismét egyesültek az SSS-ben. pp. 124–130.

JAKÁL, J. – CHOVAN, A.: Bystriai barlangkutató hét. pp. 134–139.

BÁRTA, J.: Blaha L. 55 éves. pp. 147–149.

TARNÓCZY, L.: Pavlov Staron után. pp. 149.

KÁMEN, Sv.: A karbidlámpa fénye után (Bárta, J.) pp. 151.

1971. IX.

A kötet a Dobsinai-jégbarlang feltárásának 100 éves évfordulója alkalmából rendezett konferencián elhangzott előadásokat tartalmazza.

TARNÓCZY, L.: Tudományos értekezéslet Inyikfalván (Dedinky), a Dobsinai-jégbarlang feltárásának 100 éves évfordulója alkalmával. p. 3–4.

BLAHA, L.: Dobsinai-jégbarlang – 100 év telt el a felfedezése óta. pp. szlovák, pp. 11–18. orosz, pp. 19–26. német.

JAKÁL, J.: A Dobsinai-jégbarlang morfológiája és genezise. pp. 27–34. szlovák, pp. 35–40, német.

PETROVIC, S. – SOLTIS, J.: A Dobsinai-jégbarlang rövid mikroklimatikus jellemzése. pp. 41–48. szlovák. pp. 49–58. német.

PULINA, M.: A tátrai barlangok jégtípusai. pp. 57–70. szlovák, pp. 71–74, orosz.

BÖGLI, A.: A Hölloch-barlang a pleisztocén jégkorszakai alatt. pp. 75–78. német, pp. 79–80. szlovák

TRIMMEL, H.: Jég az ausztriai megnyílt barlangokban. pp. 81–86. német, pp. 87–90. szlovák

---

ABEL, G.: Jégbarlangok a slazburgi Alpokban. pp. 91–94. német, pp. 95–98. szlovák.

GRESSEL, W.: Szeleometeorológia és a jég előfordulása az Alpok területén lévő barlangokban. pp. 99–102, német, pp. 103–106. szlovák.

OEDL, R.: Eisriesenwelt-jégbarlang 50 éves meteorológiája. pp. 107–110. német, pp. 111–114. szlovák.

FODOR I.: Adatok a jégbarlangok mikroklímájához. pp. 115–126, német, pp. 127–134. szlovák.

HABE, F.: Jégbarlangok Szlovákia karsztvidékein. pp. 135–146. német, pp. 147–150. szlovák.

POPOV, V.: Ledenika-barlang jégformái. pp. 151–158. orosz, pp. 159–162. szlovák.

DÉNES Gy.: Klíma kutatások a Dobsinai-jégbarlangban a felfedezést követő 50 évben. pp. 163–166. német, pp. 167–170. szlovák.

BOZICEVIC, S.: Jégbarlangok Horvátországban. pp. 171–176. orosz. pp. 177–180. német,

GÁDOROS M.: Rádióaktív anyagok és felhasználásuk. pp. 181–186. német, pp. 187–192. szlovák.

OTRUBA, J.: Meteorológiai feltételek és a Deményfalvi-jégbarlang eljegesedése. pp. 193–202, szlovák, pp. 203–212. angol.

MARIOT, P.: A barlangok távlati lehetőségei a szlovák turistaforgalomban. pp. 213–218. szlovák. pp. 219–224. német.

HROMAS, J.: Jégkorszak és jégkorszak utáni barlangok a Cseh Szocialista Köztársaságban és a védelmük. pp. 225–236.

KUBINY, D.: Nyugati Kárpátok karsztformáinak tektogenezise. Szlovák jégbarlangok tektogenezise. pp. 237–242. szlovák, pp. 243–248, német.

RODA, S. – RAJMAN, L.: Beszámoló a vertikális jégképződmények vizsgálatáról. pp. 249–252. szlovák, pp. 253–256. német.

A nemzetközi tudományos értekezlet javaslata a Dobsinai-jégbarlang problémájához. pp. 257–258. szlovák, pp. 259–260. orosz, pp. 261–262. német.
A konferencia résztvevőinek névjegyzéke, pp. 263–265.

1972. X.

JAKÁL, J. – NEMEC, VI.: Ötven éves a Szabadság-barlang. pp. 3–5.
KNAZOVICZKY, O.: Jubilál a Bélai-barlang. pp. 7–8.
DROPPA, A.: Gemorfológiai megfigyelések a Deményfalvi-völgyben. pp. 9–46. (német)
CEBECAUER, I. – LISKA, M.: Hozzászólás a szepesi édesvízi mészkő és tömbcsuszamlások karsztformáinak ismertetéséhez. pp. 47–62. (orosz)
RAJMAN, L. – RODA, S.: A Domic-a-barlang szinter anyagának vizsgálata. pp. 63–72. (német, angol)
BÁRTA, J.: A Radosin melletti Certova pec-barlang. pp. 73–86. (német)
NESVARA, J.: A mállási anyag beszivárgása a karsztos mészkőbe. pp. 87–89.
RAJMAN, L. – RODA, S.: Az Ochtinai-aragonitbarlang mikroklíma változása. pp. 90–93.
DROPPA, A.: A Deményfalvi-barlang történetírása. pp. 94–101.
KÁMEN, Sv.: Pavelkovo-zsomboly. pp. 102–106.
KÁMEN, Sv.: Baranova-barlang. pp. 107–108.

- 42 -

PRIBYL, J.: Leszállás a Barázdálási-zsombolyba, 1967-ben. pp. 109–113.
HIPMAN, P.: Stary Hrad-barlang. pp. 114–119.
MITTER, P.: Lopusnomi-barlang. pp. 120–124.
MITTER, P.: Javorina-zsomboly. pp. 125–128.
BRODNANSKY, J.: A Sivy Vrch-zsomboly. pp. 129–135.
STEFANCA, P.: Új speleológiai lelőhely – Radzim pp. 136–138.
NOVOTNY, J.: A Zelena Hora alatti barlang. pp. 139–140.
MITTER, P.: Jelentés a Lengyelországba történt szolgálati útról 1971. II. 7-17-ig. pp. 141–143.
HOMZA, S. – JAKÁL, J.: A szlovák barlangkutatás fejlesztésének perspektívája. pp. 145–154.
CHOVAN, A.: Jelentés a Szlovák Barlangkutató Társulat évi tevékenységéről. pp. 155–161.
CHOVAN, A.: A Barlangkutató Társulat 1970-es barlangkutató hete a Dobsinai-jégbarlang mellett. pp. 162–166.
TARNÓCZY, L.: 90 éves Jan Volk Starohorsk. pp. 167–169.
BÁRTA, J.: Jan Majk hetven éves. pp. 169–172.
BÁRTA, L.: Jan Brodnansky hatvan éves. pp. 172–173.
TARNÓCZY, L.: Peter Droppa hatvan éves. pp. 173–174.
JAKÁL, J.: Egy alkalmi értékelés (Vladimir Nemeč). pp. 174–176.
JURKOVIC, M.: Vladimir Holoček + pp. 176–177.
BRODNANSKY, J.: Frantisek Cejk után + pp. 177–178.
PORUBSKY, A.: Vojtech Beniczky + pp. 178–179.
RODA, S.: Herényi László érdemes barlangkutató elhunyt. pp. 179–180.
SISÁK, J.: A Rozsnyói-medence geográfiája (Svatopluk Kámen). pp. 182.